

[Chr. Christensen]

Mèn det er, som om man vil give befolkningen indtryk af, at prøverne er grunden til alt det spild af tid og den fuldstændig meningsløse seance, der foregår om foråret, for måske ad den vej at få det presset igennem over for befolkningen, som man ikke kan få igennem herinde i folketinget.

Til fru Marianne Bentsen-Pedersen: vi er fuldstændig uenige, men vi respekterer, at SF har den holdning, lige så vel som vi forventer respekt for den holdning, vi har.

Hr. Ole Vig Jensen ville ikke tage endelig stilling, men mente, der var god grund til at overveje. Når vi har taget dette spørgsmål frem på denne måde i dag, så er det bl.a. på baggrund af den tanke, som undervisningsministeren her under debatten om det forrige punkt på dagsordenen fremsatte: vi ser forskelligt på tingene inden for forligspartierne, men det må være meget vigtigt, at enhver trækker de synspunkter frem, man har, for at vi kan få dem debatteret, også i en større sammenhæng.

På den baggrund forstår jeg ikke rigtig snakken om forligsbrud. Det, der er formålet med lovforslaget, er, at samtlige folketingets partier skal tage det op til overvejelse, og derefter må de, der står med det specielle ansvar, prøve ud af debatten at lodde, hvad deres forpligtelse er. Derfor er jeg meget glad for den åbenhed, hr. Ole Vig Jensen netop gav udtryk for.

Hr. Steen Folke skal jeg sige tak for forståelsen for logikken.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen.

[Af Halvgaard (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 182. Fremsat 25/2 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Efter folkeskolelovens § 25 har kommunerne pligt til at sørge for befordring af børn til og fra skole, hvis skolevejen er længere end visse nærmere fastsatte kilometerafstande, eller hvis hensynet til børnenes sikkerhed i trafikken gør befordring særlig påkrævet.

Efter det nu foreliggende forslag vil fremskridtspartiet overlade det til den enkelte kommune at afgøre, om man anser skolebefordringen for påkrævet.

Det har fra gammel tid været tilstræbt, at skoledistrikterne blev af en sådan størrelse, at børnenes skolevej ikke blev urimeligt lang. Men i takt med centraliseringen af skolerne, som jo især har fundet sted på landet, er afstanden mellem skole og hjem blevet forlænget betydeligt, og behovet for skolebefordring er opstået. Dertil kommer unægtelig også den stærkt øgede biltrafik på vejene, som indebærer store risici for de svage trafikanter, herunder gående og cyklende skolebørn.

Jeg kan ikke være meget uenig med fremskridtspartiet i, at det kan være sundt at gå eller cykle, men der må dog vel være grænser for, hvor langt man med rimelighed kan forlange at børn skal gå eller cykle. Derfor er der også i loven fastsat visse afstandsgrænser, som varierer efter børnenes alder.

I de tilfælde, hvor vejen må betragtes som trafikfarlig, er der almindelig enighed om, at man bør søge at sikre skolevejen så godt som muligt fremfor at oprette skolebusordninger, men kan man ikke sikre skolevejen på anden måde, så må kommunerne sørge for befordring, f. eks. ved at etablere skolebuskørsel.

Regeringen har til stadighed sin opmærksomhed rettet på børns sikkerhed i trafikken, bl. a. gennem regeringsudvalget om børn i trafikken, og jeg har noteret mig, at antallet af trafikdræbte børn i de seneste år er for nedadgående. Det er glædeligt, men det må ikke få os til at slække på de foranstaltninger, som medvirker til at sikre børnene i tra-

[Undervisningsministeren]

fikken, herunder bl. a. skolebefordringsordningerne.

Det er min opfattelse, at der her er tale om et område, hvor det er berettiget – også trods den økonomi, der ligger i det – at der i lovgivningen stilles bestemte krav til kommunerne, og jeg må derfor afvise fremskridtspartiets lovforslag.

Helle Degn (S):

Fremskridtspartiet foreslår her, at § 25 i folkeskoleloven skal ændres, sådan at kommunerne ikke skal, men kan sørge for befordring af børn mellem skole og hjem.

Socialdemokratiet må afvise forslaget under hensyntagen til, at der er meget stor forskel på de kommunale skolars beliggenhed og den deraf følgende trafikikkerhed for børn og unge. Derimod tager socialdemokratiet gerne del i en opfordring til, at kommunerne sørger for at sikre alle børn og unge en sikker vej til og fra skole. Ikke alene dette, men også spørgsmålet om børns adgang til og fra fritidsfaciliteter bør have en høj prioritet, når lokalplaner og regionplaner vedtages.

Jeg må på socialdemokratiets vegne afvise fremskridtspartiets lovforslag.

Bertel Haarder (V):

Da hr. Bundgaard Nielsen ikke kan være her lige for øjeblikket, skal jeg kort på venstres vegne oplyse, at vi kan støtte lovforslaget.

Fremskridtspartiets formål med forslaget er at opnå besparelser. Venstre har tillige det formål med at støtte forslaget, at vi ønsker at styrke kommunernes selvbestemmelsesret. Man kan sige det på den måde, at de argumenter, som undervisningsministeren og fru Helle Degn har fremført til fordel for skolekørsel, finder vi så indlysende, at kommunerne kan finde ud af dem og kan tage vare på dem uden at behøve de cirkulærebestemte pegefingre.

Folketinget vedtog sidste år en udvidelse af kilometergrænserne, hvilket altså var et skridt i denne retning. Hvorvidt det har givet eller vil give de ønskede besparelser, ved vi ikke endnu. Men det har tilsyneladende ikke givet anledning til problemer i kommunerne. Vi er derfor rede til at gå videre.

Når vi efterhånden får indført den kollektive trafik i alle amter, kan der opstå lokale

problemer, som kommunerne frit bør kunne løse ud fra de lokale forudsætninger. Det er i det hele taget vigtigt, at det bliver kommunalbestyrelsen alene, der træffer beslutning og har ansvaret for anliggender, der er så udpræget nærdemokratiske som skolebefordring.

Flemming Jensen (KF):

Ud fra en betragtning om, at kommunerne bør have den størst mulige frihed og selvbestemmelse og ret til at vurdere, hvordan de vil anvende deres penge, bør man støtte dette lovforslag, selv om det, hvis man ser på bemærkningerne, ikke kan siges at være hele baggrunden. Det konservative folkeparti må altså betragte forslaget med velvilje.

Der er nok nogle ting, man skal se nærmere på i den forbindelse i udvalget. Den § 25, som fremskridtspartiet vil ændre, rummer jo 2 stykker, og så vidt jeg umiddelbart kan se, tager man ikke i forslaget hensyn til stk. 2, der taler om farekriteriet. Man må nok overveje, om ikke en afvikling af afstandskriteriet kan få nogle konsekvenser af økonomisk art, der måske sluger de besparelser, man ellers opnår.

Vi har altså nogle betænkeligheder, men vil se positivt på selve forslaget i udvalget og håbe, at vi kan få det drøftet igennem dér.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Hr. Bertel Haarder startede med at sige, at han nok troede, kommunerne selv kunne klare dette lille problem, og sagde så i næste åndedræt, at der var besparelser at hente her. Det er netop det, der får os til at tage afstand fra dette forslag. Vi er bange for, at det skal vise sig, at kommunerne bruger det som en besparelsesmulighed, fordi rammerne i øvrigt er meget stramme, idet der ligger de begrænsninger, som vi alle sammen kender, på det kommunale selvstyre. Hvis det er formålet med forslaget, tager vi meget skarpt afstand fra det, fordi vi mener, det er meget vigtigt, at børnene kan komme sikkert i skole. Af de grunde, som allerede er nævnt, centralisering osv., er der mange børn, der har meget langt til skole.

Derfor vil vi afvise lovforslaget.

Ole Vig Jensen (RV):

[Ole Vig Jensen]

Vi kan fra radikal side ikke støtte forslaget. Det er vores opfattelse, at med de sidste ændringer netop på dette område har vi fået udformet reglerne sådan, at de virker tilfredsstillende, og det er også kommunernes opfattelse.

Jeg vil ikke afvise, at det på lidt længere sigt kan være rigtig også at overføre denne opgave helt og fuldt til den kommunale selvbestemmelsesret, men jeg tror, det betyder noget, at vi fuldt ud får udbygget de regionale trafikelskaber, før vi træffer en sådan beslutning.

Steen Folke (VS):

VS er imod forringelser af ordningerne med skolekørsel til og fra skolerne, og derfor er vi også imod dette lovforslag.

Chr. Christensen (KrF):

Jeg er enig med fremskridtspartiet i, at skolekørslen er blevet en stor økonomisk belastning for kommunerne. På den anden side vil jeg gerne sige, at det er jo vore børns sikkerhed, det drejer sig om, og er der noget, der kan skræmme forældrene, er det at sende deres børn ud i trafikken i dag. Vi må prioritere børnenes sikkerhed højere end den økonomiske besparelse. Men jeg vil meget gerne være med til i udvalget at drøfte, hvor stærkt ønsket er fra kommunernes side om at blive befriet for den forpligtelse, der ligger i den nugældende lovbestemmelse.

Flygaard (DR):

Retsforbundet vil gerne være med til at se på det foreliggende lovforslag og også være med til at ændre § 25, men vi vil gerne gøre opmærksom på, at det efter vores opfattelse ganske klart må have til forudsætning, at man har sørget f. eks. for de nødvendige cykelstier eller anden transport, således at der ikke bliver noget sikkerhedsmæssigt problem tilbage.

Halvgaard (FP):

Undervisningsministeren udtalte tidligere i dag, at vi her i folketinget har den uvane at koncentrere os om egne synspunkter og kun meget lidt lytte til andres mening og indlæg og synspunkter. Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren nu er sikker på, at ministeren ikke har gjort sig skyldig i den uvane

ikke at sætte sig tilstrækkeligt ind i forslaget her og lytte til de intentioner, der ligger i forslaget.

Det er jo sådan, at udgifterne til befordring af eleverne, ikke alene til folkeskolen, men også til ungdomsskolen, efterhånden har nået et omfang og en karakter, som er yderst betænkelig – i forhold til de besparelser, som bliver gennemført på mange andre områder. I den økonomiske situation, landet befinder sig i, vil det være naturligt, at man kigger på eventuelle besparelser.

Det er ikke alene økonomien, der har bevirket, at dette lovforslag er fremsat. Det er sådan set også den holdning, som efterhånden er opbygget blandt de unge, der er blevet vant til bare at sætte sig ind i en bus og så blive befordret af sted. Det er usundt. Jeg mener, som det også er blevet sagt tidligere, at de unge – hvor skolevejen er sikret, naturligvis – har meget bedre af enten at gå eller at cykle.

Jeg ved godt, at visse kommuner i landet har forpligtelser over for visse befolkningsgrupper med hensyn til at befordre eleverne. Det beror på nogle aftaler, der blev indgået i sin tid, dengang man centraliserede skolevæsenet, og hvor man nedlagde de små skoler. Dengang lovede man, at man til gengæld ville sørge for, at eleverne blev befordret. Men det er jo efterhånden mange hundrede millioner kroner, det er måske en halv milliard kroner eller i nærheden af en milliard kroner, det koster at befordre skolebørn og også eleverne fra ungdomsskolen til og fra skole. Så er spørgsmålet, når man skal til at prioritere, om det ikke var bedre – også i en arbejdsløshedssituation – at man anvendte nogle af de midler til en forbedring af cykel- og gangstier. Det kunne give beskæftigelse, man kunne spare energi, og det ville samtidig give frisk luft til eleverne.

Nu har man jo hastighedsbegrænsninger, og man ser også, at børnene ikke skal være ret gamle, før de, når de kommer hjem fra skole, tager cyklen og kører sådan set den samme skolevej. Jeg mener altså, spørgsmålet om sikkerhed er blæst for højt op, når det drejer sig om at lade børnene selv sørge for at komme til skole. Jeg mener, man i højere grad må tage hensyn til børnenes sundhed og kondition fremfor at tale om den usikkerhed ved befordringen.

[Halvgaard]

Jeg vil sige tak til de partier, som har støttet lovforslaget. Jeg håber også, at de partier, som har været noget i tvivl, igennem udvalgsarbejdet kan overbevises om, at det er et fornuftigt lovforslag. For det er jo ikke sådan, at man forbyder skolekørsel. Enhver kommune er frit stillet med hensyn til, om den vil fortsætte eller ej. Det kan bare ikke være rimeligt, at visse kommuner, hvor skolevejen er sikret, ikke har mulighed for at omprioritere og anvende pengene til et bedre formål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af latinprøve på 9. klassetrin i ungdomsskolen.

[Af Bertel Haarder (V), Karen Højte Jensen (KF), Halvgaard (FP), Mimi Jakobsen (CD) og Chr. Christensen (KrF)].

(Beslutningsforslag nr. B 62. Fremsat 4/2 81).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Som jeg redegjorde for i november måned under folketingets behandling af det forslag til ændring af folkeskoleloven, der var fremsat af retsforbundet vedrørende latinundervisningen, vil optagelse af latin som valgfag på 9. klassetrin i folkeskolen medføre, at den elevgruppe, som ønsker at vælge blandt de praktisk-musiske fag, bliver endnu ringere stillet, end den er i dag. Der vil blive mange tilfælde, hvor undervisningshold i de prak-

tisk-musiske fag ikke kan oprettes, fordi for få elever har meldt sig. Derfor afviste jeg dengang på regeringens vegne forslaget.

Det foreliggende forslag har samme virkning. Folkeskoleloven åbner mulighed for at etablere et samarbejde imellem folkeskole og ungdomsskole, og latinundervisningen vil derfor kunne placeres, som om den foregik i folkeskoleregiet. Undervisningen kan finde sted på den folkeskole, hvor eleverne går. Den kan lægges i skoletiden, og undervisningen kan varetages af folkeskolens lærere. Hvis latinundervisningen i ungdomsskolen tilrettelægges sådan, som jeg her har skitseret det, vil konsekvenserne for elevernes tilslutning til valgfagene i folkeskolen være de samme som, hvis undervisningen foregik i folkeskolen. Men konsekvenserne for tilslutning til valgfagene vil også være betydelige, hvis latinundervisningen tilrettelægges på anden måde i ungdomsskolen. Allerede derfor må jeg afvise forslaget.

Endvidere berører forslaget også et vigtigt princip i relationerne mellem folkeskole og ungdomsskole. Ungdomsskolens prøveforberedende undervisning skal være et supplement eller et alternativ til folkeskolens undervisning, og dette var også forudsat af folketinget, da det i 1968 vedtog fritidsundervisningslovens bestemmelser om denne undervisning.

Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning strider imod dette princip, idet det giver elever i ungdomsskolen mulighed for at indstille sig til folkeskolens afgangsprøve i latin på et tidligere tidspunkt, end det kan lade sig gøre i folkeskolen.

Bryder man det gældende princip, er der åbnet for, at der også i andre fag kan aflægges prøve på et tidligere tidspunkt end i folkeskolen, således at man på denne måde skaber en særlig eliteundervisning.

I foråret 1979 vedtog et flertal i folketinget, at latinundervisningen skulle udgå som fag i folkeskolens 9-årige grundskole for bl. a. at skabe plads til at gøre historie obligatorisk også på 8. og 9. klassetrin.

Jeg må afvise forslaget, der tilsigter at genindføre latin direkte eller indirekte i grundskolen, navnlig hvis det skal ske på bekostning af de praktisk-musiske fag.

Endelig må jeg afvise, at det skulle være nødvendigt med latin på grundskoletrinet af hensyn til den videre uddannelse. Elever, der